

*Til personer bosatt i Bardu, Sandefjord,
Stavanger og Lambertseter bydel i Oslo*

Oslo, mars 2003

"Aldring og kombinerte syns- og hørselsvansker"

Etter hvert som vi blir eldre er det ikke uvanlig at syn og hørsel gradvis endres. For noen medfører redusert syn og/eller hørsel at det oppstår praktiske og sosiale vanskeligheter i hverdagen.

Norges Forskningsråd (2001-2003) finansierer en undersøkelse som har til hensikt å få kunnskap om hvordan syns- og hørselsforandringer fordeler seg i befolkningen, hvilke vansker som forbindes med syns- og hørselsnedsettelse og hvordan slike vansker kan hjelpes. Undersøkelsen utføres ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, NOVA, Oslo.

Undersøkelsen skal omfatte både personer som har redusert syn og hørsel, og en kontrollgruppe som ikke har syns- og hørselsnedsettelse. Dette spørreskjemaet sendes til kontrollgruppen som en del av undersøkelsen. Spørreskjemaet sendes ut til ca. 1 300 tilfeldig utvalgte personer over 67 år i fire av landets kommuner/bydeler.

Formelle sider ved deltakelse:

Prosjektet gjennomføres i samsvar med Datatilsynets regler og spørreskjemaet skal besvares anonymt. (Deltakelse i undersøkelsen er frivillig). Vi håper du tar deg tid til å besvare spørsmålene.

Vær vennlig å fylle ut spørreskjemaet og returner det i vedlagte svarkonvolutt innen 20. mars 2003.

Med vennlig hilsen

Kolbein Lyng
prosjektleder

INFORMASJON OM SPØRRESKJEMAET

Spørreskjemaet er delt i fem deler og inneholder spørsmål om bakgrunn og helse, syn og hørsel, hjelpebehov, bolig og nærmiljø og sosialt nettverk.

Vær vennlig å lese hvert spørsmål nøye og kryss av for det svaret som best beskriver dine erfaringer. Vennligst sett bare ett kryss for hvert spørsmål når ikke annet er angitt.

Hvis det er spørsmål som ikke har svaralternativer som passer, vennligst gå bare videre til neste spørsmål.

Hvis det er spørsmål i tilknytning til denne undersøkelsen så forsøker vi gjerne å besvare disse. Vennligst ta kontakt med prosjektmedarbeider Else Marie Svingen.

Tlf.nr.: 22 54 12 00/24 eller
e-post: Else.Marie.Svingen@nova.no.

DEL 1. BAKGRUNNSOPPLYSNINGER

1. **Kjønn:** ☐ Kvinne ☐ Mann

2. **Fødselsår:**

3. **Sivil status:**

- ☐ Gift/samboer
- ☐ Ugift
- ☐ Enke/-mann

4. **Hva er din høyeste fullførte allmennutdanning?**

- ☐ 7-årig folkeskole eller mindre
- ☐ Framhaldsskole (1-2 år)
- ☐ Realskole, middelskole
- ☐ Videregående skole (artium)

5. **Har du fullført yrkesutdanning (som f.eks. yrkesskole, husmorskole, landbruksskole, handelsskole, landbruksskole, utdanning på universitet eller høyskole)?**

- ☐ 1-2 års yrkesutdanning
- ☐ 3-4 års yrkesutdanning
- ☐ Mer enn 4 års utdanning (universitet og høyskole)
- ☐ Annet

.....
.....

6. **Er du, eller har du vært yrkesaktiv utenfor hjemmet?**

- ☐ Ja
- ☐ Nei

7. Hva slags yrke(r) har du/har du hatt?:

.....

.....

8. Har du i tidligere arbeidet eller bodd i støyfylte omgivelser

- ☐ Nei, ikke aktuelt
- ☐ Mindre enn 1 år
- ☐ 1-5 år
- ☐ 6-10 år
- ☐ Mer enn 10 år

.....

.....

9. Bor du alene eller sammen med andre (dvs. i samme bolig med delt husholdning)?

- ☐ Jeg bor alene
- ☐ Jeg bor sammen med andre (dvs. deler husholdning), evt. med hvem?:

.....

10. Omtrent hvor lenge har du bodd i den boligen du har nå? år

11. Er boligen din bygget for eldre eller funksjonshemmede (trygdebolig, servicebolig, omsorgsbolig eller alders- og sykehjem)?

- ☐ Nei, bor i vanlig bolig
- ☐ Ja, frittliggende bolig for eldre/funksjonshemmede
- ☐ Ja, bolig for eldre/funksjonshemmede som er knyttet til servicesenter eller institusjon
- ☐ Jeg bor i alders- eller sykehjem
- ☐ Annen type bolig for eldre:

DEL 2: SPØRSMÅL OM HELSE, SYN OG HØRSEL

12. Hvordan bedømmer du din helse hvis du sammenligner med andre på din alder?

- ☐ Meget god
- ☐ God
- ☐ Verken god eller dårlig
- ☐ Dårlig
- ☐ Meget dårlig

13. Sammenlignet med for ett år siden, vil du si at din helse nå stort sett er :

- ☐ Bedre
- ☐ Omtrent lik
- ☐ Dårligere

14. Anser du at din helse er til hinder for å leve slik du stort sett ønsker?

- ☐ Nei, ikke i det hele tatt
- ☐ Nei, vanligvis ikke
- ☐ Ja, delvis
- ☐ Ja, for en stor del

15. Hvordan vurderer du synet ditt sammenlignet med andre på din alder?
(med evt. de brillene du vanligvis bruker til daglig)

- ☐ Ser godt
- ☐ Ser ikke så godt
- ☐ Ser dårlig
- ☐ Ser svært dårlig

16. Hvordan vurderer du hørselen ditt sammenlignet med andre på din alder?
(med evt. høreapparat hvis du bruker det)

- ☐ Hører godt
- ☐ Hører ikke så godt
- ☐ Hører dårlig
- ☐ Hører svært dårlig

SYN:

17. Synes du at synet ditt har endret seg de siste 2-3 årene?

- ☐ Synet er blitt bedre
- ☐ Synet er uforandret
- ☐ Synet er blitt dårligere

18. Har du eller har du hatt problemer med synet ?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Delvis

Hvis svaret er nei, vennligst gå videre til spørsmål nr. 21

19. Hvor lenge har du evt. merket dette synsproblemet ?

- ☐ I løpet av de.....siste årene
- ☐ Hele livet

20. Kjenner du evt. årsaken (e) til synsproblemet?

Kryss av hvis årsakene er noen av de som er nevnt nedenfor.

- ☐ Katarakt (Grå stær)
- ☐ Makula degenerasjon (ofte kalt forkalkninger i øyet)
- ☐ Glaukom (Grønn stær)
- ☐ Netthinneskader
- ☐ Andre årsaker
-

21. Evt. når var du siste gang til synsundersøkelse hos optiker eller øyelege ?

- ☐ I løpet av de siste 1-2 år
- ☐ Det er lengre enn 2 år siden
- ☐ Jeg har aldri undersøkt synet hos optiker eller øyelege

22. Går du evt. til jevnlig kontroll hos øyelege/optiker?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

HØRSEL:

23. Synes du at hørselen din har endret seg de siste 2-3 årene?

- ☐ Hørselen er blitt bedre
- ☐ Hørselen er uforandret
- ☐ Hørselen er blitt dårligere

24. Har du eller har du hatt problemer med hørselen?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Delvis

Hvis svaret er nei, vennligst gå videre til spørsmål nr. 28

25. Hvor lenge har du evt. merket dette hørselsproblemet ?

- ☐ I løpet av de siste årene
- ☐ Hele livet

26. Kjenner du evt. årsaken (e) til hørselsproblemet?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

Hvis ja, kryss av hvis årsakene er noen av de som er nevnt nedenfor

- ☐ Støyskader
- ☐ Hørselsskade som følge av sykdom
- ☐ Hørselsforandringer med økende alder
- ☐ Andre årsaker

.....

.....

27. Evt. når undersøkte du hørselen din siste gang hos øre-nese-hals-spesialist eller høresentral ?

- ☐ I løpet av de siste 1-2 år
- ☐ Det er lengre enn 2 år siden
- ☐ Jeg har aldri undersøkt hørselen

28. Bruker du høreapparat nå eller har du brukt høreapparat tidligere?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

Hvis svaret er nei, vennligst gå videre til spørsmål nr. 30

29. Hvordan bedømmer du hørselen din uten høreapparat?

- ☐ Hører godt
- ☐ Hører ikke så godt
- ☐ Hører dårlig
- ☐ Hører svært dårlig

SPØRSMÅL OM SYN OG HØRSEL KNYTTET TIL PRAKTISKE AKTIVITETER:

30. Leser du avisoverskriftene og annen stor skrift ?(Evt. med briller)

- ☐ Ja, det går greit
- ☐ Det er av og til vanskelig
- ☐ Det er svært vanskelig
- ☐ Nei, jeg kan ikke lese avisoverskrifter

31. Leser du vanlig avis skrift?(Evt. med briller)

- ☐ Ja, det går greit
- ☐ Det er av og til vanskelig
- ☐ Det er svært vanskelig
- ☐ Nei, jeg kan ikke lese vanlig avistrykk

32. Leser du også svært liten skrift (f.eks. skriften på et medisinglass)? Evt. med briller.

- ☐ Ja, det går greit
- ☐ Det er av og til vanskelig
- ☐ Det er svært vanskelig
- ☐ Nei, jeg kan ikke

33. Synes du det er anstrengende å lese?

- ☐ Nei, vanligvis ikke
- ☐ Ja, ofte

34. Ser du godt nok til å skrive f.eks. skrive eget navnetrekk, notater etc. når du har behov for det ?

- ☐ Ja, det går greit
- ☐ Det er av og til vanskelig
- ☐ Det er svært vanskelig
- ☐ Nei, jeg ser ikke å skrive

35. Kan du lese teksting på TV?:

- ☐ Ja, det går greit
- ☐ Det er av og til vanskelig
- ☐ Det er svært vanskelig
- ☐ Nei, kan ikke se på TV skjermen

36. Er synet til hinder for å ta seg fram innendørs på kjente steder ?

- ☐ Nei
- ☐ Nei, sjelden
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte

37. Er synet til hinder for å ta seg fram innendørs på ukjente steder ?

- ☐ Nei
- ☐ Vanligvis ikke
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte
- ☐ Ikke aktuelt

38. Er det på grunn av syns- og hørselsnedsettelse vanskelig å ferdes utendørs hvor du er kjent?

- ☐ Nei
- ☐ Vanligvis ikke
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte
- ☐ Ikke aktuelt

39. Er det på grunn av synet vanskelig å gjenkjenne personer du tilfeldig møter på gaten eller som kommer uventet på besøk ?

- ☐ Nei
- ☐ Vanligvis ikke
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte

40. Har du spesielle hjelpemidler for synet, f.eks. lupe, ur, hvit stokk etc. ?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

Hvis ja, hva slags hjelpemidler ?

- ☐ Spesialbrille
- ☐ Lupe
- ☐ Lese TV
- ☐ Kassettspiller
- ☐ Hvit stokk
- ☐ Klokke
- ☐ Andre hjelpemidler eller f.eks. ekstra belysning:

41. Er du evt. fornøyd med hjelpemidlene?

- ☐ Ja
- ☐ Nei, evt. hvorfor ikke
- ☐ Delvis, evt. hvorfor

42. Synes du at hørselen hemmer deg i samtale med en kjent person når det ellers er rolig rundt dere ?

- ☐ Nei
- ☐ Nei, i liten grad
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte

43. Er det vanskelig å oppfatte hva som blir sagt når det er mange tilstede, f.eks. i selskap ?

- ☐ Nei
- ☐ Nei, i liten grad
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte

44. Synes du at folk flest snakker for lavt, for fort eller for utydelig ?

- ☐ Nei
- ☐ Nei, i liten grad
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte

45. Synes du det er vanskelig å oppfatte hva som blir sagt når det snakkes en annen dialekt enn det du er vant til ?

- ☐ Nei
- ☐ Nei, i liten grad
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte

46. Skaper hørselen problemer når du møter nye (ukjente) mennesker ?

- ☐ Nei
- ☐ Nei, i liten grad
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte

47. Er det vanskelig å forstå hva som blir sagt når du snakker i telefonen ?

- ☐ Nei
- ☐ Nei, i liten grad
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte

48. Kan du høre det som blir sagt i radio, fra TV eller på kassettspiller når det ellers er rolig rundt deg ?

- ☐ Ja
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Nei, i liten grad
- ☐ Nei

49. Har du noen hjelpemidler for hørselen (utover evt. høreapparat)?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

Hvis ja, hva slags hjelpemidler ?

- ☐ Teleslynge
- ☐ Samtaleforsterker
- ☐ Forsterker på telefon, telefon for hørselshemmede
- ☐ Teksttelefon
- ☐ Varslingsanlegg med vibrator
- ☐ Varslingsanlegg med lys
- ☐ Andre hjelpemidler:

.....

.....

50. Er du evt. fornøyd med hjelpemidlene?

- ☐ Ja
- ☐ Nei, evt. hvorfor ikke:.....
- ☐ Delvis, evt. hvorfor

51. Opplever du at evt. redusert syn og/eller hørsel er årsak til at det oppstår spesielle problemer med å utføre daglige, praktiske gjøremål i din hverdag?

- ☐ Nei
- ☐ Vanligvis ikke
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Ja, ofte

DEL 3: BEHOV FOR HJELP

52. Har du behov for hjelp i dagliglivet på grunn av varige helseproblemer eller funksjonshemming?

- ☐ Ja
☐ Nei

Hvis nei, gå til spørsmål nr.56

53. Er det noen av disse gjøremålene du trenger hjelp til?

Kryss av for ett eller flere svaralternativ:

- ☐ Bruke offentlige transportmidler
☐ Handle mat
☐ Gjøre lettere husarbeid, f.eks. oppvask, tørke støv, re senger
☐ Gjøre tyngre husarbeid, f.eks. støvsuge, skure gulv eller flytte møbler
☐ Lage mat
☐ Vaske klær
☐ Personlig stell (dusj, vask eller påkledning, toalettbesøk, forflytning)

54. Hvis du trenger hjelp, hvem får du vanligvis hjelp av?

- ☐ Offentlige tjenester (hjemmehjelp, hjemmesykepleie, matombringing, transporttjeneste)
☐ Privat firma, hushjelp eller andre, f. eks. frivillighetssentraler
☐ Hjelp fra familie, venner eller naboer

55. Hvis du får hjelp fra familie og/eller venner, hvem hjelper deg mest for tiden?

Kryss helst av for ett svaralternativ.

- ☐ Ektefelle
☐ Sønn
☐ Datter
☐ Niese/nevø
☐ Andre i slekten
☐ Andre utenom slekten: Venner/naboer/kolleger

DEL 4: PRAKTISKE FORHOLD VED BOLIGEN, OMGIVELSENE RUNDT BOLIGEN ELLER NÆRMILJØET

56. Er det forhold ved boligen din du synes er tungvinte eller upraktiske?

- ☐ Ja
☐ Nei

Hvis ja, kryss av hvis det gjelder ett eller flere av de forholdene som er nevnt nedenfor:

- ☐ Trapper eller andre hindringer
☐ Avstand til butikk, bank, offentlige kontorer, etc.
☐ Problemer med bad eller wc
☐ Vedlikehold av leilighet, hus eller hage
☐ Tungvint eller tungstelt hus
☐ Problemer med oppvarming
☐ Støy eller trafikk forhold
☐ Utrygt miljø
☐ Vanskelig adkomst
☐ Annet
-

57. Kan du be naboer om hjelp hvis du trenger det?

- ☐ Ja
☐ Nei

58. Føler du deg trygg her du bor nå?

- ☐ Ja, stort sett
☐ Nei,
Hvis ikke, kan du si noe nærmere om hvorfor?
-
-

59. Dersom helsesituasjonen endres, hvordan synes du det er å bli boende hvor du nå bor?

- ☐ Velegnet
☐ Ganske velegnet
☐ Ikke velegnet
☐ Heller dårlig

DEL 5: SOSIALT NETTVERK

60. Har du kontakt med venner og kjente utenom familien?

- ☐ Ja
☐ Nei

61. Omtrent hvor ofte er du på besøk hos familie eller venner?

- ☐ Omtrent daglig
☐ Omtrent ukentlig
☐ Omtrent månedlig
☐ Noen ganger i året
☐ Sjeldnere

62. Hvor ofte kommer familie eller venner på besøk hjemme hos deg?

- ☐ Omtrent daglig
☐ Omtrent ukentlig
☐ Omtrent månedlig
☐ Noen ganger i året
☐ Sjeldnere

63. Omtrent hvor ofte er du vanligvis utenfor hjemmet ditt?

- ☐ Omtrent daglig
☐ Omtrent ukentlig
☐ Omtrent månedlig
☐ Noen ganger i året
☐ Sjeldnere

64. Er det spesielle aktiviteter eller fritidssysler du pleide å delta i, men som du har sluttet med på grunn av redusert syn eller hørsel?

☐

Nei

☐

Ja, jeg pleide å delta i:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Jeg sluttet fordi:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**DETTE VAR SISTE SPØRSMÅL. TUSEN TAKK FOR AT DU TOK
DEG TID TIL Å FYLLE UT SPØRRESKJEMAET**